

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ
КАРЛО БИЈЕЛИЦКИ У СОМБОРУ
ЗА 2023. ГОДИНУ**

Извештај о раду Градске библиотеке <i>Карло Бијелицки</i> у Сомбору за 2023. годину.....	2
Библиотечка статистика за 2023. годину	2
Чланови	2
Коришћење фондова и услуга.....	2
Фондови.....	3
Принављање грађе.....	3
Електронска обрада библиотечко-информационе грађе у Cobiss програму.....	4
Дигитализација грађе.....	5
Матично одељење	5
Научно одељење	7
Завичајно одељење.....	8
Позајмно одељење.....	9
Омладински кутак	14
Дечје одељење	15
Акредитовани семинари	17
Библиотекарско друштво Србије.....	18
Конференције, стручно-научни скупови.....	19
Делатности и услуге.....	22
Издавачка делатност	22
Часопис за културу Домети.....	22
Књижара.....	24
Књиговезница	24
Књиге на кућну адресу.....	25
Аудио-књиге – Нова услуга Градске библиотеке	25
Програмски садржаји.....	25
Програми народних књижница и читаоница у селима	28
Манифестације.....	28
Сарадња са установама, удружењима и невладиним организацијама	30
Инвестициони радови	31
Финансирање текућих инвестиција и програма јавних радова.....	31
Управни и Надзорни одбор библиотеке.....	32

Извештај о раду Градске библиотеке Карло Бијелички у Сомбору за 2023. годину

Програме и пројекте библиотеке у 2023. години финансирао је оснивач средствима за основну делатност уз подршку *Министарства културе и информисања Републике Србије, Покрајинског секретаријата за културу јавно информисање и односе са верским заједницама АП Војводине и Националне службе за запошљавање*. Ове институције подржале су манифестације, послове дигитализације, набавку публикација и издавачку делатност.

Библиотечка статистика за 2023. годину

Чланови

У библиотеку се прошле године први пут учланио или је обновило своје чланство **4756** корисника, 2751 женског и 2005 мушког пола, односно 6,7% укупног становништва Сомбора. Предшколци, ученици основних и средњих школа чине заједно са студентском популацијом 63,6% укупног чланства. Поменути проценти добијени су посматрањем односа броја чланова и броја становника који је добијен последњим пописом становништва из 2022. године.

Право на потпуно бесплатно коришћење библиотечких фондова и услуга имала су деца предшколског узраста и ученици првог разреда основне школе, корисници социјалне помоћи, ратни и војни инвалиди те незапослени брачни парови и њихова деца.

Повлашћено чланство, уз симболично плаћање израде чланске карте, имали су старији од 65 година, незапослена лица, даваоци крви и особе са инвалидитетом и посебним потребама.

Коришћење фондова и услуга

У 2023. години читаоци су позајмили 49 546 књига (обрт фонда 0,14) и 631 примерак новина и часописа.

Статистика бележи 5139 посета програмима, промоцијама и радионицама које су организоване у библиотеци. Овај број обухвата и посете разних стручних и туристичких група. Важно је напоменути да је корисницима од пре пар година омогућен WiFi, бежична рачунарска локална мрежа, тако да је број интернет-сесија на корисничким лаптоп рачунарима и паметним телефонима далеко већи, али још није обухваћен библиотечком статистиком.

Аутоматизација позајмице библиотечко-информационе грађе на Позајмном одељењу за одрасле кориснике и Дечјем одељењу омогућила је читаоцима да од куће, помоћу рачунара, преко COBISS/OPAC-а, а у оквиру сервиса *Моја библиотека*, резервишу или продуже позајмицу књига. Било је 968 посета овог типа током којих је обављено 2130 трансакција, резервација или продужења позајмице грађе.

Иначе, читаоци су могућност резервације наслова за које су били заинтересовани користили 3295 пута, а могућност продужења рока позајмице 6848 пут.

Међубиблиотечком позајмицом, за потребе одређених корисника, набављено је из других библиотека у Републици Србији **48** библиотечких јединица. Сомборска библиотека је другим библиотекама у Србији дала на привремено коришћење из својих фондова **19** библиотечких јединица.

Због миграције интернет презентација на нов начин праћења посећености сајтовима, немамо податке о посетама веб страницама библиотеке: www.biblioso.org.rs и www.biblionica.rs. Фејсбук странице библиотеке прати 2968 одраслих особа и 2048 деце, Инстаграм 1273 особе. Сомборски књижевни фестивал прати 870 особа путем Фејсбука и 524 особа путем Инстаграма.*****

Библиотека је за све заинтересоване грађане и децу организовала укупно **162** програмска садржаја и разних активности, 54 за одрасле кориснике и 108 за децу у градским одељењима, а 16 за децу у сеоским огранцима. Програме и активности је пратило или у њима учествовало **5204** посетилаца разних узрста у граду и **493** у огранцима.

Фондови

На крају 2023. године библиотека располаже, по инвентару, књижним фондом у коме се налази **353 348** књига (5 књ. по становнику): 279 884 на српском, 62 150 на мађарском и 11 314 књига на осталим језицима.

У фонду серијских публикација чувају се примерци и годишта **682** наслова часописа, новина, недељника и магазина на српском, мађарском, немачком и осталим језицима, који су обрађени у оквиру **6688** инвентарних јединица (годишта). У електронском каталогу сада се налази **492** записа (нааслова, сигнатуре) ових публикација.

Фонд некњижне грађе каталогизован је у оквиру **280** записа и јединица електронске и некњижне грађе (232 примерка CD/DVD-а, 27 штампаних музикалија, 18 примерака картографске грађе, 1 кутија с коцкама, 2 играчке).

Принављање грађе

Књижни фонд увећан је током године за **4055** књига. Средствима које су обезбедили оснивач и Покрајински секретаријат за културу купљено је **630** књига; Министарство културе Републике Србије откупило је **2106** примерка нових наслова, а **1318** књига су поклонили издавачи, аутори, грађани Сомбора и других места. Фонд некњижне грађе увећан је за **3** примерка некњижне грађе (3 CD-а), а фонд серијских публикација за **2** нова наслова часописа.

Библиотека је примала бројеве **49** наслова серијских публикација: 45 на српском, 2 на мађарском, 1 на хрватском, 1 на украјинском; сви за одрасле читаоце. Библиотека је издавач часописа Домети.

	Куповина	Размена за Домете	Сопствено издање	Поклон
Новине, часописи	11	10	1	27

Библиотека је за све огранке (14) куповала по један примерак *Сомборских новина*.
Серијске публикације које у виду поклона стигну једном, или стижу спорадично, не обрађују се.

Електронска обрада библиотечко-информационе грађе у Cobiss програму

Сомборска Библиотека, заједно са још 261 библиотеком у систему, као пуноправна чланица националног библиотечко-информационог система са узајамном каталогизацијом (ВБС) и корисник програмске опреме Cobiss3, активно учествује у систему узајамне каталогизације COBIB. SR у којој се налази 3 906 710 библиографских записа у бази: књига 2 283 889, чланака 1 204 728, часописа 80 393 и ЦД/ДВД-јева 13 174.

У 2023. години на обради библиотечко-информационе грађе, у оквиру кооперативног онлајн библиографског система и сервиса Cobiss у централном сегменту Cobiss3/Каталогизација, радило је шест библиотекара са лиценцом за узајамну каталогизацију, односно додатним привилегијама за обраду, креирање и уређивање библиографских и нормативних записа, преузимање библиографских записа из узајамног у локални електронски каталог, монографских и серијских публикација, интегративних и електронских извора из COBIB-а и различитих страних база података. Настављено је уношење у базу библиотечке грађе која се налази у лисном каталогу (стари књижни фонд). У Cobiss систему ради библиотекар - информатичар са лиценцом за узајамну каталогизацију и посебним дозволама за приступ електронској бази у свим сегментима система, на нивоу одговорности администратора, за самостално управљање корисничким именима и привилегијама, одржавање, дефинисање, разрешавање локалних библиографских записа и ажурирање кодираних вредности за потребе локалне апликације базе ГБСО у оквиру програмске опреме Cobiss.

У оквиру локалних апликација велика пажња посвећена је уједначавању уноса и приказу локалних података који су намењени крајњим корисницима. Уједначеност је у великој мери обезбеђена форматом COMARC/H за податке о фонду.

Имплементацијом нормативне контроле личних имена у систему COBISS.SR. омогућено је извођење поступака у раду са нормативним записима.

У сегменту COBISS3 / Позајмица на Дечјем и Одељењу за одрасле кориснике раде библиотекари са лиценцом и одговарајућим привилегијама у аутоматизованом поступку позајмице.

Члановима библиотеке омогућено је коришћење унапређеног окружења „*Моја библиотека*“, коришћењем нове апликације COBISS+ и mCobiss, која омогућава крајњим корисницима онлајн приступ у тражењу релевантних информација о расположивој библиотечко-информационој грађи у узајамној бази података COBIB, као и по локалним базама података COLIB.SR библиотека чланица COBISS система, нормативној датотеци од личних имена CONOR и ELINKS бази података о интернет линковима до електронских публикација.

На крају 2023. године у бази ГБСО укупно је креирано, допуњено и преузето из узајамне библиографске базе 104 467 библиографских записа за све врсте публикација. Од тога 17 535 креираних, односно 193 799 библиографских јединица и 675 нормативних записа. У електронском каталогу Библиотеке налази се 4 161 библиографска јединица серијских публикација и 279 библиографских јединица електронске и некњижне грађе. Библиотека користи трећу генерацију програмске опреме COBISS3 у свим подржаним сегментима библиотечко-информационог пословања. Инсталацијом нове генерације програма за каталогизацију COBISS Cat и програмске подршке Cobiss Lib очекује се прелазак, свих библиотека чланица националног библиотечко-информационог система, на нове апликације Cobiss.

COBISS3 едукација - курсеви одржани у БМС Нови Сад и НБС Београд

COBISS3/ Преузимање записа и фонд, јун 2023. БМС- НС.
Отварање корисничких имена за рад у бази ГБСО – сегмент Позајмица.

1. Жељка Аћимовац
2. Софија Козлина
3. Франсоаз Молнар

COBISS3/ Преузимање записа и фонд, октобар 2023. НБС БГ.
COBISS3/ Каталогизација, децембар 2023. НБС- БГ.
Обнова лиценце са дозволама за сегмент COBISS3/Каталогизација.

1. Јелена Бачи

Дигитализација грађе

Као и предходних и ове године захваљујући ангажовању три стручна и оспособљена лица по програмима Јавних радова Националне службе за запошљавање дигитална база је богатија за нове бројеве Сомборских новина и Дунатаја. Настављена је и обрада OCR-ом дела Вељка Петровића, као припрема за објављивање шесте књиге Сабраних дела Вељка Петровића.

Поводом пола века часописа за културу *Домети* започето је попуњавање дигиталне збирке часописа.

Матично одељење

Градска библиотека „Карло Бијелички“ у Сомбору је матична библиотека Западнобачког округа у коме је регистровано, поред матичне установе, 67 библиотека и библиотечких јединица: 3 јавне општинске, 53 школске (39 основношколских и 14 средњошколских), 7

специјалних библиотека, 3 библиотеке у предузећима општег типа и 1 месна или друга јавна библиотека. У Матичном одељењу запослен је један дипломирани библиотекар.

Каталожко-библиографска обрада библиотечко-информационе грађе и извора аутоматизована је у складу са стандардима у матичној библиотеци у Сомбору, у јавним општинским библиотекама у Апатину, Кули и Оџацима, у библиотеци Основне школе „Жарко Зрењанин“ у Апатину и у библиотеци Немачког удружења „Адам Беренц“ у Апатину.

Библиотеке у Сомбору и Кули чланице су система узајамне каталогизације COBISS3, а јавне библиотеке у Апатину и Оџацима као и библиотека ОПШ „Жарко Зрењанин“ у Апатину користе програм WINISIS. Библиотека удружења „Адам Беренц“ користи специфичан програм прилагођен њиховим потребама. Неколико школских библиотека и библиотека Месне заједнице „Нова Црвенка“ користе у свом раду локалне програме који не одговарају сасвим стандардима струке, али задовољавају њихове потребе.

Позајмица грађе и корисничка база аутоматизоване су у Градској библиотеци у Сомбору и Народној библиотеци у Кули.

Једино сомборска библиотека има уређену збирку старе и ретке грађе која је законски заштићена као културно добро и завичајну збирку организовану као засебно одељење у којем ради један дипломирани библиотекар.

Вођење библиотечке статистике важан је део послова матичности – показује тренутно стање у делатности и омогућава доношење учинковитих стратегија и планова развоја. Она се ради на месечном нивоу за одељења и огранке сомборске библиотеке и на годишњем нивоу за све остале библиотеке и библиотечке јединице у округу. У ту сврху сачињен је онлајн програм прикупљања и ажурирања података Мрежа библиотека Србије.

Матично одељење извршило је шеснаест надзора над стручним радом библиотека:

1. Основне школе „Аврам Мразовић“ Сомбор
2. Основне школе „Иво Лола Рибар“ Сомбор
3. Основне школе „Никола Вукићевић“ Сомбор
4. Основне школе „Доситеј Обрадовић“ Сомбор
5. Основне школе „Братство јединство“ Сомбор
6. Средње медицинске школе „Др Ружица Рип“ Сомбор
7. Средње економске школе Сомбор
8. Средње техничке школе Сомбор
9. Средње школе „Свети Сава“ Сомбор
10. Дома ученика средњих школа Сомбор
11. Техничке школе с домом ученика Апатин
12. Хрватског културно уметничког друштва „Владимир Назор“ Сомбор
13. Немачког удружења „Адам Беренц“ Апатин
14. Народне библиотеке „Миодраг Борисављевић“ Апатин
15. Народне библиотеке „Бранко Радичевић“ Оџаци
16. Народне библиотеке Кула

Стручна помоћ у раду пружена је библиотекарем 32 пута, најчешће телефоном и мејлом.

Када је реч о стручним скуповима у нашој земљи и у иностранству, библиотекари сомборске библиотеке учествовали су у раду: стручно-научног скупа “Дани библиотека и библиотекара“ у Новом Саду, конференцији Виртуелне библиотеке Србије у НБС, стручном скупу „Значење и трајање матичности у библиотекарству: заједнички темељи у региону“ у НБС, 20. конференцији БДС-а „Библиотечки простори у физичком и виртуелном свету“

одржаној у Краљеву и Врњачкој бањи. На 13. стручном скупу Друштва библиотекара Републике Српске у Бијељини и Жичком сабору библиотекара у Краљеву наши библиотекари су презентovali своје радове.

17. стручно-научни скуп БИБЛИОНЕТ на тему „Деца и млади: библиотеке за нове генерације” одржан је у периоду од 7. до 9. септембра у Сомбору, у организацији Заједнице матичних библиотека Србије и Градске библиотеке „Карло Бијелицки”.

Матично одељење организовало је 29. септембра у просторијама сомборске библиотеке акредитовани семинар *Иновативност у библиотекама од storytelling-a до storydoing-a – дигитални маркетинг за библиотеке* за све стручне раднике у сомборској библиотеци и у јавним библиотекама у Апатину и Кули. На тај начин испунили смо своју законску обавезу да имамо, свако, по шест бодова годишње у сврху сталног стручног усавршавања. Ауторка семинара је била Беба Станковић из Народне библиотеке Србије. Укупно је учествовао 31 полазник. Руководство Народне библиотеке из Оцака организовало је само за своје стручне раднике један акредитовани семинар (6 бодова).

Четири библиотекара сомборске библиотеке похађали су семинар Употреба програмске опреме COBISS3/преузимање записа и фонд, а једна од њих и Употреба програмске опреме COBISS3/Каталогизација-почетни курс, у Народној библиотеци Србије.

У матичном одељењу раније су координисани сви послови набавке библиотечно-информационе грађе и извора за сомборску библиотеку, укључујући послове везане за годишњи Откуп књига Министарства РС, али од ове године ти послови су поверени Одељењу набавке и обраде.

Сомборска библиотека није имала у 2023. години кандидата за полагање стручног испита као ни кандидата за стицање виших звања у библиотечно-информационој делатности.

Библиотекари који се баве матичним пословима учествовали су у раду скупа „матичара“ у Библиотеци Матице српске почетком године и Стручног скупа „Значење и трајање матичности у библиотекарству: заједнички темељи у региону“ у Народној библиотеци Србије 14. и 15. априла 2023. год. Одељење за матичне послове, организовано са колегама, сваке године посети Сајам књига у Новом Саду и Међународни сајам књига у Београду.

Народне књижнице и читаонице Поред градских одељења, Библиотеку чине и стационарани огранци у четрнаест села на подручју града Сомбора. И у 2023. години огранци су обављали своју делатност у промењеној организационој шеми. Седморо књижничара раде у по два огранка, а сваки од њих отворен је за кориснике три дана у недељи и прве суботе сваког другог месеца.

Научно одељење

Научно одељење чине Одељење за набавку и обраду библиотечно-информационе грађе и Одељење за стручну литературу и референсну збирку и периодику. Научно одељење представља центар стручне обраде библиотечно-информационе грађе. Библиотекари запослени на овом одељењу вршили су каталошко-библиографску обраду свих врста библиотечно-информационе грађе која је даље дистрибуирана по одељењима и огранцима библиотеке. При обради су се поштовали законски прописи и међународни библиографски

стандарди. Процес обраде је аутоматизован и обављају га библиотекарима са одговарајућим лиценцама у систему узајамне каталогизације COBISS. У складу са принципом отворености и доступности за кориснике сви библиографски записи су видљиви у локалном и узајамном електронском каталогу, а фондови лако претраживи преко апликација за рачунаре и мобилне уређаје.

Одељење за набавку и обраду библиотечно-информационе грађе координира набавку свих врста библиотечно-информационе грађе. Грађа је принављана путем поклона, куповине, размене, откупа Министарства културе и Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама. При избору се водило рачуна о потребама корисника и актуелности, уз континуирано праћење најновије издавачке продукције.

Библиотекари запослени на Научном одељењу омогућавали су коришћење фонда стручне књиге, легата, референсне збирке и периодике у читаоницама.

Током 2023. године Научно одељење је имало 3448 посета корисника различитих категорија – студенти (највећи број корисника), пензионери, ученици основних и средњих школа, пољопривредници, запослени и незапослени. Коришћена је 1141 јединица библиотечно-информационе грађе.

Посете читаоницама и коришћење фонда стручне књиге евидентирају се електронски преко апликације COBISS Позајмица.

Члановима Библиотеке доступна је и услуга међубиблиотечке позајмице. Из нашег фонда, а за потребе корисника других библиотека, позајмљено је 19 јединица библиотечно-информационе грађе. За потребе наших корисника позајмљено је 48 јединица библиотечно-информационе грађе из других библиотека и установа у Републици Србији. Грађа наручена путем услуге међубиблиотечке позајмице достављана је и у физичком (доставља се курирском службом Пост-експрес), али и у електронском облику (скенирани текст, дигиталне фотографије).

Завичајно одељење

У 2023. години фонд Завичајног одељења приновљен је са 368 нових наслова, односно, 99 библиографских јединица, тако да на крају године, по инвентару, поседује 6929 публикација.

Библиотечка грађа, набављена путем обавезног примерка, куповине и поклона, електронски је обрађена и уврштена у фонд. Рекаталогизоване су књиге из старог фонда чиме је обухваћено 269 инвентарних јединица.

Поред редовног коришћења грађе из Завичајног фонда у читаоници Библиотеке, велики број библиотечких услуга спроведен је путем електронског и телефонског контакта. Између осталог, сарадња са факултетом уметности у Нишу, поводом обележавања годишњице Петру Коњовићу (избором публикација из Легата за потребе изложбе); Матичном библиотеком Источно Сарајево поводом објављивања монографије о Стевану Калуђерчићу, просветном, културном и политичком раднику, рођеном у Сомбору 1864. године; с Анђелком Настић, преводитељком из Београда, у контексту издавачке иницијативе која у први план ставља наше велике и важне преводиоце, те пружању значајних података о Милану Чолићу, књижевном преводиоцу са чешког и руског језика који је последње године

живота провео у Сомбору; са Мирославом Божином, новинаром и публицистом, поводом учешћа у снимању филма о Лази Костићу и др.

Послови на заштити публикација из фонда старе и ретке књиге Сомборске библиотеке одвијали су се и у 2023. години. Конзервација и рестаурација 20 раритетних књига, као и претходних година, спроведена је у Библиотеци Матице српске, а пројекат је финансиран од стране Министарства културе РС. Пред крај године издвојена је нова група књига коју је потребно заштитити од даљег пропадања. Књиге је преузео Павле Живковић, руководилац Одељења заштите публикација у Библиотеци Матице српске, приликом посете нашој библиотеци, 15. децембра 2023. Надлежна служба начинила је увид у њихово физичко стање и извршена је процена вредности послова на техничким мерама заштите. Са тим подацима, и у 2024. години конкуришемо за финансирање овог значајног пројекта из области заштите старе и ретке библиотечке грађе.

У склопу сталног стручног усавршавања, библиотекарка Марија Чачић, присуствовала је акредитованом семинару за библиотекарке „Грађанска наука: библиотекарски као спона између науке и грађана“, одржаном у оквиру Стручно-научног скупа „Дани библиотека и библиотекарски“ на Сајму књига у Новом Саду, 8. марта 2023. године.

Поводом Светског дана књиге и ауторских права, Марија Чачић била је организатор програма „Путеви Јовице Аћина“, реализованом у Библиотеци, 21. априла 2023. године, у којем је уз писца награђеног *Вељковом голубицом* учешће имао и књижевни критичар Милета Аћимовић Ивков.

Стручно-научни скуп *Библионет*, чији је домаћин у 2023. години била Градска библиотека „Карко Бијелички“ одвијао се од 7. до 9. септембра. Конферанса је поверена Марији Чачић.

Остале активности:

- Одлазак на Сајам књига у Београд, 26. октобра.
- Учешће на вебинару намењеном сталном стручном усавршавању библиотекарки у организацији БДС, 5. децембра. Тема: „Од проблема до решења: обрада рукописне грађе у Народној библиотеци Србије“. Предавач: Душан Никодијевић, Одељење посебних потреба, НБС.
- Координација са Редакцијом БАП Вести из Бачке Паланке у процесу снимања кадрова за документарни филм о Вељку Петровићу „Раванградским путем у историју“. Филм је део серијала „27 знаменитих личности из области културе“.

Позајмно одељење

Позајмица библиотечке грађе је аутоматизована и онлајн доступна корисницима за претраживање од новембра 2008. године и на тај начин библиотека је омогућила ефикаснији рад запослених и савременије библиотечке услуге намењене корисницима.

Библиотекарки на Позајмном одељењу обављали су следеће послове:

- Редовно учлањивање грађања, задуживање и раздуживање библиотечке грађе, продужавања рока задржавања књига;
- Резервација библиотечке грађе. Одговарање на корисничке онлајн захтеве и резервације. Обавештавање телефоном путем о приспелој резервисаној грађи;
- Упознавање корисника библиотечких услуга са употребом каталога и

претраживањем доступних електронских база и препоручивање њиховог коришћења;

- Колективни бесплатни упис чланова који су запослени у установама културе града Сом-бора, Градској управи, Друштву за борбу против рака и Предшколској установи «Вера Гуцуња».
- Праћење издавачке продукције и учешће у процесу избора наслова нових књига за на-бавку;
- Израда Опомена због невраћених књига;
- Сређивање књижног фонда;
- Припремање и одабир књига за коричење током свакодневног процеса рада;
- као и остале послове који омогућавају рад Одељења.

Како би корисницима омогућили увид у фонд библиотеке библиотекарима Позајмног одељења интензивно су радили на представљању аутора и нових књига у фонду, како онлајн (на друштвеним мрежама) тако и излагањем новопрстиглих књига.

Национални дан књиге

Поводом Националног дана књиге и дана Библиотеке Србије који се обележава 28. фебруара, Градска библиотека „Карло Бијелицки“ тог дана својим суграђанима поклонила је попуст од 50% на годишњу чланарину. У просторијама Позајмног одељења библиотекарима су највреднијим читаоцима уручити захвалнице.

Светски дан књиге и ауторских права

Светски дана књиге и ауторских права, 23. априла, Градска библиотека „Карло Бијелицки“ обележила је тако што је својим суграђанима поклонила попуст од 50% на годишњу чланарину.

Ноћ књиге

Ноћ књиге, регионална културна манифестација коју организује издавачка кућа Лагуна, организована је у Библиотеци 9. јуна и 8. децембра 2023. године. Позајмно одељење за одрасле кориснике, 9. јуна било је отворено за посетиоце до 23 сата. Суграђани су могли да се учлане по повлашћеним ценама, са попустом од 50%.

Поводом Манифестације *Ноћ књиге*, 8. децембра, и *16 дана активизма против насиља над женама* на Позајмном одељењу за одрасле кориснике уприличена је изложба књига награђиваних књижевница објављених у ИК „Лагуна“.

Пројекат *Букмаркер*

Током 2023. године настављен је рад на промоцији пројекта Букмаркер који је 2021. године започет у сарадњи са градском библиотеком “Владислав Петковић Дис” из Чачка и још три јавне библиотеке из Краљева, Новог Сада и Лесковца.

Апликација је бесплатна и налази се на адреси <https://bukmarker.app/>, одакле се могу преузети мобилне верзије апликације за Android и iOS уређаје у Google Play, односно App Store. За коришћење апликације и њено нормално функционисање, осим валидне имејл адресе, нису потребни други лични подаци регистрованих корисника.

Акција „Срећан полазак у средњу школу“

Другу годину за редом током септембра и октобра месеца на Позајмном одељењу за одрасле кориснике за све полазнике у први разред средњих школа вршено је бесплатно учлањење у Библиотеку. Ученици првих разреда шест сомборских средњих школа колективно су се учланили у Библиотеку и на тај начин им је исказана добродошлица и срећан почетак средњошколског образовања.

За остале ученике виших разреда омогућено је колективно учлањење по повлашћеној цени.

Међународни дан старијих особа

Трећу годину за редом Библиотека је организовала програм поводом Међународног дана старијих особа. Међународни дан старијих особа прогласила је Генерална скупштина Уједињених нација 14. децембра 1990. године и који се обележава 1. октобра сваке године. Циљ је да се подстичу државе да старијим члановима осигурају задовољење њихових потреба и омогуће им учествовање у друштву у складу с њиховим способностима. За обележавање Међународног дана старих на Позајмном одељењу 29. септембра су реализоване две активности за одрасле кориснике сомборске библиотеке:

- Гости библиотекарски - Наши старији корисници су били у прилици да тог дана буду у улози библиотекара, да препоруче прочитану грађу (књигу) осталим корисницима, да преузму и раздуже књигу, да књигу врате у фонд уз помоћ библиотекара, да размене искуства и утиске. Гости библиотекарски су биле наше суграђанке и чланице библиотеке Ева Панић, Ерика Ацић и Божица Топић.
- Књига нас спаја – У читаоници Легата Мирослава Јосића Вишњића у згради Библиотеке на Главној улици, приређено је дружење двадесетак наших старијих корисника. У пријатној атмосфери, уз чај и кафу, разговарало се о прочитаним књигама, размењивали су се утисци о прочитаном, препоручивала дела.

Википедија, Викибиблиотекар и Библиотека

Кампања уређивања референци

Викимедија Србије у сарадњи са Универзитетском библиотеком Светозар Марковић и Викимедијиним заједницом Републике Српске учествовала је у такмичењу у уређивању

референци на Википедији на српском језику - #1Lib1Ref #1Lib1RefCEE. Такмичење је почело 15. јануара и трајало је до 05. фебруара 2023. године. Циљ ове кампање је мотивисање библиотекара у давању свог професионалног доприноса највећој енциклопедији у људској историји. Уношењем референци и извора чинимо Википедију поузданом, а саме податке у њој лако проверљивим.

Поред локалних Викимедијиних организација и библиотека из Републике Србије, у кампањи су учешће узеле и библиотеке из Републике Српске. Викимедија Србије у сарадњи са Задужбином Викимедија и Викимедијом Пољске први пут је у 2021. години организовала #1Lib1Ref кампању уређивања референци у форми такмичења за земље Централне и Источне Европе.

Резултати кампање: Србија тј. Википедија на српском језику је заузела прво место на глобалном нивоу са унетих 12.689 референци. Иза Википедије на српском следе Википедија на пољском са унетих 4.227 референци и француском са 1.871 унетих референци.

Жана Гњатовић (Gzanag), библиотекарка Градске библиотеке “Карло Бијелички” - са унетих 3001 референци заузела је друго место на глобалном нивоу.

Викилајв 2023 - седма конференција уредника и уредница Википедије

Викимедија Србије је 1. и 2. априла 2023. године организовала је седму Викилајв конференцију у Српско-корејском информатичко приступном центру (СКИП), у Београду.

Викилајв је локална конференција Википедијанаца и Викимедијанаца из Србије током које се обрађују разне теме у вези са слободним знањем, Викимедијиним пројектима, као и актуелним кампањама и иницијативама које за циљ имају већу доступност слободног садржаја на интернету и већу укљученост волонтера у Викимедијин покрет.

Конференција уредника и уредница Википедије одржана је у знаку 20 година Википедије на српском језику. Програм је обухватио спектар тема које се тичу актуелних дешавања на пројекту, али и будућих који се имплементирају у Викимедијином покрету. Осим локалних предавача, били су укључени и гости из региона, који су са учесницима поделили њихове успешне пројектне моделе.

Током два дана конференције, у две сале, паралелно су се одвијала предавања, радионице и округли столови. Више од 40 предавача је учествовало на овогодишњем Викилајву.

Библиотекарка сомборске библиотеке и уредница Википедије, Жана Гњатовић је на конференцији учествовала у две сесије: *Глам округли сто* и презентација теме *Вики сениор: сарадња*.

Током првог дана конференције у оквиру ГЛАМ округлог стола модераторка Горана Гомирац, менаџерка за сарадњу са институцијама културе, разговара је са Виктором Лазићићем (Адлигат), Жаном Гњатовић (Градска библиотека „Карло Бијелички” Сомбор) и Биљаном Албахари (Јеврејска дигитална библиотека). Панел дискусија је вођена у смеру представљања установа из којих су саговорници дошли, (Библиотеке, Удружења - кратак

историјат, најважније иницијативе, пројекти, активности, догађаји); шта је то што је обележило прошлу годину, као и године током трајања пандемије сваку од установа; рад на дигитализацији културног наслеђа; сарадња са Викимедијом Србије и значај Википедије; пројекат Википедијанац стажиста; планови за будућност; предстојећи догађаји; савети за Викимедијанце и Википедијанце.

Током другог дана конференције представљен је пројекат *Вики сениор*, чија реализација почиње ове године у Сомборској библиотеци. Презентацију *Вики сениор: сарадња* заједнички су представиле Милица Буха, Библиотека града Београда и Жана Гњатовић, из сомборске библиотеке.

Вики сениор - Вики сениор у Сомбору

У оквиру обележавања Међународног дана старијих особа у Градској библиотеци, у Легату Мирослава Јосића Вишњића, 2. октобра 2023. године одржано је уводно предавање о Википедији и прва радионица писања и допуњавања чланака на Википедији.

Вики сениор је пројекат покренут 2019. године у Библиотеци града Београда, у сарадњи са Викимедијом Србије. *Вики сениор у Сомбору* је сестрински пројекат *Вики сениора* и током ове године се спроводи у сарадњи са сомборском библиотеком.

Циљ пројекта је да се у креирање Википедије укључе људи који су, одласком у пензију, завршили свој радни век али још увек желе да се баве својом професијом, као и да наставе активно да доприносе заједници. Ангажовање на Википедији на веома квалитетан начин испуњава слободно време, а Википедија добија нове уреднике и нове, квалитетне чланке. С обзиром да је део *Вики Сениора*, пројекат *Вики Сениор у Сомбору* доприноси ширењу идеје међу библиотекарицама и у другим градовима широм Србије.

Предавање и прву радионицу водиле су: предавачи из Библиотеке града Београда Милица Буха, вођа пројекта Вики сениор, и Андријана Јеловац, Жана Гњатовић, библиотекарка ГБКБ, предавач и координатор у Сомбору.

Надаље су се радионице Вики сениора одржавале до краја године сваког четвртка на Позајмном одељењу у термину од 11 до 13 часова.

Годишња конференција Викимедијине заједнице Републике Српске

У Неуму је од 23. до 25. јуна одржана годишња конференција Викимедијине заједнице Републике Српске под називом „Wiki waves 2023“. Поред Викимедијанаца и Википедијанаца из Републике Српске, на конференцији је присуствовала и Жана Гњатовић из сомборске библиотеке.

О ГЛАМ програму, у Србији, и сарадњи Викимедије Србије са Градском библиотеком „Карло Бијелички“ Сомбор говорила је Жана Гњатовић. Говорила је о

пројектима које Викимедија Србије спроводи у сарадњи са библиотекама и библиотекарима, попут Вики библиотекар и Вики сениор, уз остврт на сарадњу која је остварена са сомборском библиотеком у којој је запослена.

Омладински кутак

Омладински кутак на Позајмном одељењу отворен је 12. јула 2023. године, у 10.00 часова. На свечаном отварању присутнима су се обратиле Наташа Туркић, директорка Библиотеке и Анита Стојаков, чланица Градског већа за област културе и образовања.

На дан отварања Омладинског кутка обезбеђена је бесплатна чланарина за годину дана свим ученицима осмог разреда, средњошколцима и студентима.

Омладински кутак је опремљен различитим ресурсима који омогућују приступ разноликом материјалу, укључујући књиге, часописе, лаптопове и бесплатан приступ интернету. Такође, простор је намењен дружењу, дискусијама, организацији радионица и другим догађајима који су посебно осмишљени за наше младе чланове.

Програми одржани у Омладинском кутку:

- Летња дегустација књига

Прва радионица *Летња дегустација књига* одржана је 16. августа 2023. године, са почетком у 18.00 часова, у Омладинском кутку на Позајмном одељењу за одрасле.

Инспирисани концептом дегустације хране и пића, одлучили смо да исту концепцију применимо на књиге како бисмо открили нове ауторе, стилове и приче. Током радионице, учесници су имали прилику да “дегустирају” различите књиге из разних жанрова, укључујући: класичну књижевност, савремену светску и домаћу прозу и поезију, фантазију, СФ, трилере...

Друга радионица *Летња дегустација књига* је одржана 20. септембра 2023. године у Омладинском кутку на Позајмном одељењу за одрасле. Ученицима четвртог разреда Гимназије презентовани су различити жанрови књижевних дела која су могла на лицу места да се и прелистају и погледају. Том приликом ученици су могли да дају своје коментаре о књигама.

- Рима за мир

Поводом обележавања Светског дана мира 21. септембра 2023. године, у Омладинском кутку организована је креативна радионица за средњошколце РИМА ЗА МИР. У свету се 21. септембра обележава Међународни дан мира који је Генерална скупштина Уједињених нација прогласила даном који је посвећен јачању идеала мира, како унутар тако и међу нацијама и народима.

Реализоване су две радионице у два термина: од 11.00 до 13.00 часова и од 17.00 до 19.00 часова, са којих су учесници кроз креативан рад послати поруку мира.

- Радионица Активизам - механизам

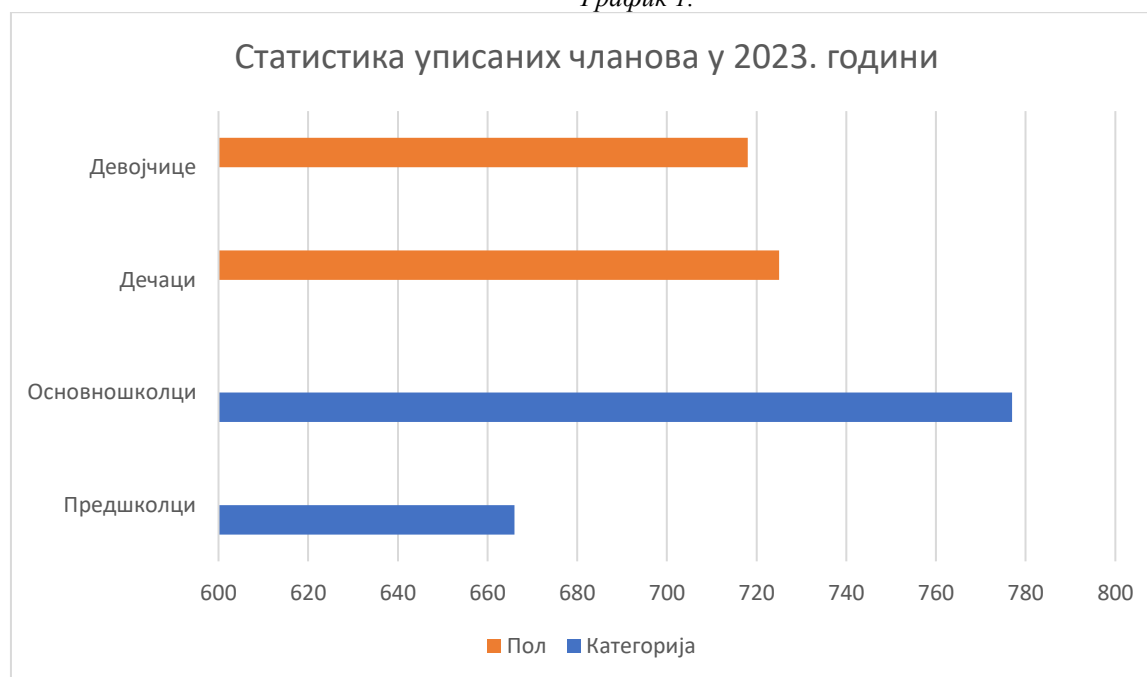
Радионица поводом 16 дана активизма против насиља над женама и Међународног дана људских права, који се обележава 10. децембра, одржана је 8. децембра 2023. године, у 12.30 часова, у Омладинском кутку на Позајмном одељењу за одрасле кориснике.

На радионици се са средњошколцима Средње техничке школе разговарало о омладинском активизму, људским правима, стереотипима, дискриминацији.

Дечје одељење

На Одељењу за децу и младе са читаоницом у 2023. години уписано је 1443 деце, од тога 725 дечака и 718 девојчица. Из категорије предшколаца статистика бележи 666, а основношколаца 777.

График 1.

Статистика уписаних чланова у 2023. години

Као што можемо приметити из Графика 1, током 2023. године уписано је за 7 дечака више у односу на девојчице и за 111 основношколаца више у односу на децу предшколског узраста и млађе.

Позајмљено је 12419 библиотечких јединица, а у фонд враћено 12565. Укупна посећеност програмима износила је 13706. Дечју читаоницу посетило је 74 деце и младих, забележена је једна посета Интернету као и 3219 посета неучлањених корисника.

Одељење за децу и младе са читаоницом негује дугогодишњу сарадњу са Предшколском установом *Вера Гуцуња*, основним школама, Педагошким факултетом и Канцеларијом за младе. Кроз посете и радионице које организујемо, упознајемо децу са радом и услугама библиотеке и на тај начин промовишемо читање. Радионице организују дипломирани библиотекари запослени на Одељењу.

Реализовали смо 100 програмских активности у којима је учествовало 1894 учесника. Током школске године организовали смо наше сталне и тематске радионице, а издвојили бисмо:

✓ *Сомборске зимске чаролије*

У оквиру манифестације *Сомборске зимске чаролије*, у сарадњи са Туристичком организацијом града Сомбора, организовали смо 3 радионице едукативно-забавног карактера зимске и празничне тематике. Радионице овог типа окупиле су 60 заинтересованих учесника.

✓ *Међународни дан књиге за децу*

Поводом Међународног дана књиге за децу у сарадњи са Издавачком кућом ХУК организовано је представљање романа Василисе Пешић *Две сестре и пећина тајни*, у петак 31. марта, у сали Дечјег одељења.

✓ *Летњи програм радионица*

Током летњег распуста деца су имала прилику да учествују у 8 едукативно-забавних и креативних радионица у организацији нашег Одељења. Учесницима *Летњег програма* прочитане су књиге везане за тему радионица, припремљене су им занимљиве презентације, активности, игре... Више од 170 малишана открило је занимљивости о људском телу, земљама света, космосу, сладоледу, зеленој морској корњачи, археологији, пиратима и чудесним бићима из бајки.

Успешно смо сарађивали са представницима и волонтерима Црвеног крста Сомбор и Викторијом Узелац, вишим кустосом археологом из Градског музеја Сомбор.

✓ *Лето са Малим принцом*

Обележили смо 80 година од објављивања књиге *Мали принц*. Покушали смо да читањем, дискусијом, илустрацијама, слушањем аудио-књиге и на разне креативне начине, откријемо неке од сјајних порука и метафора у овој књизи. Све што смо постигли на 18 радионица у којима је учествовало 245 учесника, крунисано је изложбом у Градском музеју Сомбор.

✓ *Дечја недеља*

У периоду од 2. до 8. октобра, на Одељењу за децу и младе са читаоницом одржано је 13 радионица и то: *Сомбор мој град*, *Свемир*, *Другарство*, *Емоције*, *Радионица о Вуку*, *Фењер сликовнице*, *Кад порастем бићу...* Присутствовало је 332 деце (предшколци и ученици нижих разреда основне школе), а мото манифестације био је: *Велико срце деце Србије!*

✓ Читалачки клуб *Прочитали смо ми, прочитај и ти*

Чланови читалачког клуба окупљали су се једном месечно са заједничким циљем – разговор о прочитаном делу. Клуб је окупио око 30 чланова, узраста од 7 до 12 година.

✓ Акцију *Бибитека - библиобата и библиосека*

Почев од маја 2019. године, свакој прворођеној девојчици и прворођеном дечаку у месецу, на територији општине Сомбор, даровали смо пакет који је садржао књигу, играчку, као и породичну чланску карту Библиотеке.

Акцију смо реализовали уз подршку Опште болнице *Др Радивој Симоновић* и друштвено ангажованих фирми, компанија у нашем граду, а то су били *L Decor* и *Alexandar Cosmetics – Ria Cosmetics Sombor*. У 2023. години учлањено је 24 породице, од тога 45 родитеља и 46 деце.

Наставили смо са добром праксом представљања дечјих писаца. Угостили смо Николету Новак, Ержи Кертес и нашу младу суграђанку Василису Пешић.

И ове године, за студенте Педагошког факултета организовали смо праксу.

Били смо активни и на друштвеним мрежама. Континуирано смо промовисали веб-страницу (<https://www.biblionica.rs/>) објављујући препоруке као и информације о најчитанијим књигама путем визуала на Фејсбуку и Инстаграму.

Акредитовани семинари

(програми сталног стручног усавршавања)

Од 2014. године сви стручни радници у библиотечко-информационој делатности обавезни су да током године сакупе најмање шест бодова похађајући акредитоване семинаре који су намењени сталном стручном усавршавању. Сви библиотекари, књижничари и виши књижничари Градске библиотеке у Сомбору, Народне библиотеке у Кули, Народне библиотеке у Апатину и Народне библиотеке у Оџацима испунили су овај услов и у 2022. години.

1. *Иновативност у библиотекама од storytelling-a до storydoing-a – дигитални маркетинг за библиотеке*, Сомбор – аутор и презентер Беба Станковић, Народна библиотека Србије. Семинар је организован за библиотекаре у Сомбору, Апатину и Кули;
2. *Садржаји културе, нематеријална културна добра и улога библиотеке у функцији културног туризма* – аутор и предавач Мирко Марковић, Интернет клуб Љиг. семинар је организован за оџачке библиотекаре.
3. *Грађанска наука: библиотекари као спона између науке и грађана* у Новом Саду, аутори Наташа Дакић, Александра Трговац и Драгана Јанкович, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ Београд
4. *COBISS3/Преузимање и запис фонда*, Матица српска Нови Сад
5. *COBISS3/Каталогизација – напредни курс*, Народна библиотека Србије

COBISS курсеви такође се бодују као програми сталног стручног усавршавања. У сомборској библиотеци њих су похађала четири библиотекара.

У складу са законом организована је провера знања свих запослених из области безбедности и здравља на раду и основе пружања прве помоћи.

Библиотекарско друштво србије

Подружница Западнобачког округа БДС је у 2023. години имала 34 регистрована члана. Чланови подружнице Западно-бачког округа учествовали су у раду Друштва у току године на следећим скуповима:

Чланови подружнице Западно-бачког округа учествовали су у раду Друштва у току године на следећим скуповима:

– Скупштина БДС одржана 22. фебруара 2023. године у Амфитеатру Народне библиотеке Србије у Београду.

– Изборна седница Скупштине БДС одржана 5. априла 2023. године у Народној библиотеци Србије у Београду.

– Форум БДС са темом „Статус и положај запослених у јавним библиотекама у Србији” одржан 7. марта 2023. године у оквиру стручно-научног скупа Дани библиотека и библиотекар на Међународном сајму књига у Новом Саду.

– Летњи форум БДС са темом „БДС – инкубатор идеја за рад са децом и младима” одржан 8. септембра 2023. године у Сомбору у оквиру XVII научно-стручног скупа Библионет.

– XX конференција БДС са темом „Библиотечки простори у физичком и виртуелном окружењу” одржана у Краљеву и Врњачкој Бањи од 14. до 16. децембра 2023. године.

– Први састанак Секције за каталогизацију одржан у Народној библиотеци Србије 12. маја 2023. године.

– Други састанак Секције за каталогизацију одржан преко Зум платформе 27. децембра 2023. године.

– Састанак секције за матичне библиотеке БДС одржан у Народној библиотеци Србије 1. септембра 2023. године.

– Конститутивни састанак Секције за рад са децом и младима одржан 26. октобра 2023. године на штанду БДС у оквиру Међународног сајма књига у Београду.

– Други састанак Секције за рад са децом и младима БДС одржан преко Зум платформе 6. децембра 2023. године.

– Радионица БДС „Дечја библиотека – полигон за неформално учење” који је водила Виолета Ђорђевић (Библиотека града Београда), одржана 26. октобра 2023. године у оквиру Међународног сајма књига у Београду.

– Округли сто „Библиотекари писци за децу и писац за децу који воли библиотекар” одржан 26. октобра 2023. године у оквиру Међународног сајма књига у Београду.

– Вебинар Секције за каталогизацију БДС са темом „Уједначавање библиографске обраде изложбених каталога” предавача Славена Попаре са Одељења посебних фондова Народне библиотеке Србије. Вебинар је одржан преко Зум платформе БДС 11. октобра 2023. године.

– Вебинар БДС „Од проблема до решења: обрада рукописне грађе у Народној библиотеци Србије” предавача Душана Никодијевића, вишег библиотекара за Фонд млађих књижевних рукописа и архивалија, са Одељења посебних фондова Народне библиотеке Србије. Вебинар је одржан преко Зум платформе БДС 5. децембра 2023. године.

– Чланови подружнице присуствовали су и традиционалним манифестацијама као што су Међународни салон књига у Новом Саду и Међународни сајам књига у Београду.

Током године Подружница Западно-бачког округа БДС-а одржала је две седнице Скупштине:

- На телефонској седници, одржаној 10. марта 2023. године изабрани су председник (Анђелија Пругинић) и делегати подружнице (Наташа Плавшић, Биљана Златковић и Сања Шијан).

- На редовној седници, одржаној 28. марта 2023. године разматрало се о предлогу кандидата за органе управљања БДС за мандатни период 2023-2027. године (чланове Управног и Надзорног одбора БДС, председника и потпредседника БДС).

На нивоу Подружнице, уз сарадњу са Градском библиотеком „Карло Бијелички” у Сомбору и Народном библиотеком „Миодраг Борисављевић” у Апатину, организована је изложба „80 година Малог принца”. Изложба је отворена 27. новембра 2023. године на Одељењу за одрасле Народне библиотеке „Миодраг Борисављевић” у Апатину.

Подружница Западно-бачког округа, у сарадњи са Градском библиотеком „Карло Бијелички”, организовала је представљање књиге Јасмине Нинков „Нова библиотека – иновативност и социјална улога библиотека”. Програм је одржан 30. новембра 2023. године у сали Дечјег одељења Градске библиотеке „Карло Бијелички” у Сомбору.

Конференције, стручно-научни скупови

Библионет у Сомбору

17. стручно-научни скуп БИБЛИОНЕТ на тему „Деца и млади: библиотеке за нове генерације” одржан је у периоду од 7. до 9. септембра у Сомбору, у организацији Заједнице матичних библиотека Србије и Градске библиотеке „Карло Бијелички”.

На свечаном отварању говорили су **Вања Марковић**, самостална саветница и руководилац у Министарству културе Републике Србије, **Антонио Ратковић**, градоначелник Града Сомбора, **др Владимир Пиштало**, управник Народне библиотеке Србије, **проф. др Гордана Рудић**, шеф катедре за библиотекарство на Педагошком факултету у Сомбору и **Наташа Туркић**, директорка Библиотеке. Програм је водила **Марија Чачић**, руководилац Завичајног одељења ГБКБ, а у програму је учествовала и девојачка превачка група *Јуле* из ГКУД *Раванград*. Награда „Ђуро Даничић” за допринос развоју библиотекарства и културе у целини додељена је Жаклини Николић, директорки Библиотеке „Центар за културу” Кладово. На скупу је присуствовало преко 170 библиотекара из 40 установа из читаве Србије, као и гости из региона.

Радни део програма започели су предавачи из Немачке и Хрватске, путем видео линка, а потом су говорили Сњежана Берак из Бјеловара, Сузана Биглбауер и Сениша Петковић из Осигека, Добрила Бегенишић из Народне библиотеке Србије, Нада Бањанин Ђуричић и Биљана Алабахари из Београда и **Анђелија Пругинић** из наше библиотеке. Потом су у два паралелна програма, о својим искуствима и раду са децом и младима

говорили библиотекари из Шапца, Лазаревца, Димитровграда, Смедерева, Бијељине, Зрењанина, Чачка, Краљева, Лесковца, Кикинде, Штипа, Ужица, Бачке Паланке, Ниша, Крушевца, Суботице, Пирота, Пожаревца, Сомбора, Народне библиотеке Србије и Матице Српске.

Први пут је на скупу, као нови вид сарадње, у оквиру програма одржан Летњи форум Библиотекарског друштва Србије, на ком је учествовала и Анђелија Пругинић, библиотекарка ГБКБ.

Један од најважнијих закључка Библионета био је: дефинисање Националне стратегије у области пружања библиотечких услуга за децу и младе. Стога је Заједница матичних библиотека Србије покренула иницијативу према Министарству културе РС за дефинисање националне стратегије у области пружања библиотечких услуга за децу и младе, по узору на праксу других земаља у свету и региону.

Сви учесници скупа имали су прилику да погледају представу Тенор на зајам сомборског позоришта, посете знаменитости града и изложбу 80 година Малог принца, која је поводом Библионета приређена у Градском музеју Сомбор. Изложбу су чиниле књиге “Мали принц” Антоана де Сент Егзиперија, преко сто различитих издања из приватне колекције Жане Ђатовић, библиотекарке Градске библиотеке „Карло Бијелички“ и дечији радови настали током радионица Лето са Малим принцом. Ауторка поставке била је Ерика Вујић. У оквиру програма, у петак, 8. септембра, организована је и продајна изложба ручно рађених сапуна ученика ОШ *Доситеј Обрадовић*.

Скуп је одржан под покровитељством Министарства културе Републике Србије, Града Сомбора и Заједнице матичних библиотека Србије. Пријатељи скупа били су: Народно позориште Сомбор и компанија Стар такси.

Рад *Мали принц за сва времена* Анђелије Пругинић, Софије Козлине и Иње Фирањ објављен је у зборнику радова Стручно-научног скупа Библионет (17 ; 2023 ; Сомбор) *Деца и млади - библиотеке за нове генерације*.

XX конференција БДС

Јубиларна XX конференција БДС „Библиотечки простори у физичком и виртуелном окружењу” ове године одржана је у Краљеву и Врњачкој Бањи, од 14. до 16. децембра 2023. године. Првог дана, у Краљеву, одржана је свечана скупштина поводом Дана библиотекара Србије, а затим су додељене награде за 2023. годину. Награда Запис која се додељује за трајан допринос развоју библиотечко-информационе делатности додељена је др Богдану Трифуновићу, награду Стојан Новаковић, за оригинално ауторско дело на српском језику из области библиотечко-информационе делатности, добио је др Мирослав Лазић, за књигу Божидар Вуковић: између историје и имагинације и награду Најбољи библиотекар, за рад на унапређењу библиотечко-информационе делатности, добила је Ана Васиљевић. Специјални гости на конференцији били су Санти Ромеро (ИФЛА Секција за библиотечке зграде и опрему) и Влатка Лемић (ICARUS Хрватска). Другог и трећег дана Конференције у Врњачкој бањи одвијале су се радне и панел сесије, презентације постера, као и предавања иностраних стручњака из библиотечко-информационе делатности на којима су разматране теме: библиотечки простори као идентитетско обележје заједнице, заговарање за оптималне и функционалне библиотечке просторе, уређење библиотечких простора и заштита фондова, наменски или адаптирани библиотечки објекти, покретне библиотеке, зелене библиотеке и одрживе зграде, модуларни простори, иновативна решења библиотечких простора у

контексту Агенде УН 2030, креативна употреба јавних простора за потребе библиотека, простори библиотека као места за културне, образовне и друштвене потребе заједнице итд. Сомборску библиотеку представљали су Наташа Туркић, Наташа Плавшић, као и Иња Фирањ, Анђелија Пругинић и Дејан Подлипец, аутори плаката *Библиотека на услузи заједници* који је представљен на скупу.

XXIII стручни скуп Друштва библиотекара Републике Српске

XXIII стручни скуп Друштва библиотекара Републике Српске, на тему Библиотекарство пред новим изазовима, одржан је 27. и 28. априла 2023. године, у Етно селу „Станишићи”, Бијељина. Скуп је одржан уз подршку Министарства просвјете и културе Републике Српске и Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске. Радове пристигле из Републике Српске и Републике Србије, кроз скоро 40 презентација представило је око 60 библиотекара и библиотекарки. Радови су били подељени у сесије под насловима: Професионално образовање и стручно усавршавање библиотекара, Библиотеке као дигитални и креативни центри и Инклузивна прилагодљивост библиотека. Одржана су и два предавања: О најстаријем библиотекарском удружењу код Срба, проф. др Гордане Стокић Симончић, и Библиотеке, образовање и идентитет, проф. др Жељка Вучковића.

Градска библиотека „Карло Бијелички“ на стручном скупу учествовала је са радом: *Сомборска библиотеке у корак са новим изазовима*. Подељен у две целине представио је нове услуге намењене деци предшколског и школског узраста (0-14) на Дечјем одељењу и нове услуге намењене старијим корисницима на Позајмном одељењу. Рад су представиле ауторке Анђелија Пругинић, дип. библиотекар, Жана Гњатовић, дипл. библиотекар, и Наташа Плавшић, виши дип. библиотекар.

Жички сабор библиотекара

Од 4. до 6. октобра у Краљеву је одржан шести по реду стручни скуп Жички сабор библиотекара у организацији Народне библиотеке „Стефан Првовенчани” из Краљева и уз подршку Министарства културе Републике Србије и Града Краљева. Тема овогодишњег скупа - Националне професионалне и књижевне награде у библиотекарству Србије и издавачка делатност библиотека окупила је библиотекарке са циљем афирмисања научно-истраживачке активности у библиотекарству и доприноса едукацији запослених у библиотечко-информационој делатности. На радним сесијама је одржано четири предавања по позиву, 19 презентација стручних радова који су прошли селекцију организатора и панел-сесија Издаваштво библиотека данас. У оквиру скупа одвијали су се и пратећи програми – „Поетско вече „Гласови под нашим небом“, свечано уручење награде „Златно слово Дејана Вукићевића” које се додељује за најбољу изложбу у библиотечко-информационој делатности, а која је додељена Оливери Недељковић из Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис” у Чачку и представљање књиге „Читам да се прочитам: 10 разлога за читање књига у дигитално доба” аутора Михе Ковача, редовног професора на Одсеку за библиотекарство и информационе науке Филозофског факултета у Љубљани.

Сомборску библиотеку представљале су Наташа Туркић, Анђелија Пругинић, као и Марина Брња и Наташа Плавшић, ауторке стручног рада *Повезаност издавачке делатности и књижевних награда сомборске библиотеке*, који је објављен у зборнику радова са стручног скупа.

Делатности и услуге

Издавачка делатност

- Сабрана дела Вељка Петровића – Градска библиотека започела је објављивање сабраних дела Вељка Петровића 2019. године, поводом јубилеја, 160. година од оснивања Библиотеке. До сад су објављене четири књиге прозе, једна књига приповедака и 2023. године објављена је шеста књига – Поезија. Садржи поезију преузету из књига Родољубиве песме (Матица српска, Нови Сад, 1912), На прагу (Напредак, Земун – Београд – Панчево, 1913) и Невидљиви извор (Матица српска, Нови Сад, 1956).

- У Библиотеци *Домети* објављена су два издања: збирка поезије Бојана Васића *Црна кутија* и друго издање збирке прича *Хангар за снове* Дарка Тушевљаковића. Андрићева награда за 2022. годину додељена је Дарку Тушевљаковићу за збирку прича *Хангар за снове* која је објављена у издању наше Библиотеке. У образложењу жирија, који је заседао у саставу: др Бранко Вранеш (председник), др Мина Ђурић и др Марко Аврамовић, стоји: „Дарко Тушевљаковић ствара интригантан и аутентичан приповедни свет, који обнавља књижевне традиције српске фантастике. Пишчеве дистопијске визије прожете су елементима хорора, научне лексике и филмске технике, премда увелико превазилазе оквире жанровске прозе. Књига ‘Хангар за снове’ истиче се по лиричности и експресивности израза, богатству имагинације, духовитом поигравању са хоризонтом очекивања читалаца и смислу за савременост“.

- *Поезија вином обојена 3*, збирка је песама које су учествовале на истоименом конкурс, а који су организовали Удружење грађана „ИНФОРМА“ Сомбор у сарадњи са Градском библиотеком „Карло Бијелички“ Сомбор.

- Објављена је књига афоризама *Време сна и време буђења* Борисава Трајковића.

- У едицији *Сомборског књижевног фестивала* објављена је 8. књига, збирка поезије Тијане Саватић *Баштенски кревети. Осма* Александра Танурџића.

- У едицији *Голуб*, која подразумева издавање прве књиге аутора, објављена је збирка поезије Макулатура десетице Оливере Марић.

- Двојезична публикација *Век након повеље елибертације града Сомбора* аутора др Владимира Јерковића и др Милоша Петровића.

Часопис за културу Домети

Часопис за културу „Домети“ уредили су Саша Радојчић, Тамара Бабић и Бранислав Живановић, док је главни уредник књижевник Драган Бабић. Лектуру је радио Горан Малбаша, док је графички уредник Дејан Подлипец.

Часопис за културу *Домети*, пролеће-лето, 2023. година, двоброј 192-193

(<https://www.biblioso.org.rs/ci/knjiga/dometi-0-1-2-3-4-5>)

Темат овог двоброја: *Радионице креативног писања* приредио је Драган Бабић. О радионицама писали су: Срђан Срдић, Ана Марија Грбић, Огњенка Лакићевић, Бојан Кривокапић и Ђорђе Мајсторовић, а објављени су и радови њихових полазника.

Рубрика *Датум* посвећена је *Сомборском књижевном фестивалу* одржаном 2022. године - Владимир Копицл: *Ноћ код хиперборејаца*; Радивој Шајтинац: *Општи доручак*; Соња Веселиновић: *Пара ми, пара ти*; Бранко Ђурчић: *Замазано огледало*; Александар Танурџић: *Лакримаријум*.

Рубрика *Реч* доноси поезију и прозу: Кристиан Новак: *Креонт с алиекспреса*; Анђела Милинкови: *шест песама*; Марина Рабреновић: *пет песама*; Стевица Михајлов: *Микро-приче*; Огњен Крњаја: *Точкови новог доба*; Секуле Шарић: *Пас, курва, мрак, зима*; Бошко Томашевић: четири песме; Лазар Павловић: (роман); Александар Артамонов: три песме; Радован Синђелић: четири песме; Оља Пајин: *Кошава*.

У рубрици *Есеј* објављен је есеј Тихомира Петровића: *Вођство и одговорност*.

У рубрици *Вредновања* Адриана Дондо: *Неминовност тежине*, писала је о збирци поезије Бранислава Живановића *Карго* (Културни центар Новог Сада, Нови Сад, 2022); Јана Алексић: *Над чиме се замислила Софија Поповић?*, писала је о роману Саше Радојчића *Дечак са Фанара* (Агора, Зрењанин, Нови Сад, 2022); Невена Бојичић: *Све је у линијама: повратак у саговорништво* писала је о збирци прича Дарка Тушевљаковића *Хангар за снове* (Градска библиотека „Карло Бијелицки”, Сомбор, 2022); Даница М. Савић: *Императив андрогина* писала је о збирци поезије *Маје Солар Ахтела сам* (ППМ Енклава, Београд, 2022); Емилија Вучићевић: , Роман, писала је о роману Бојана Васића *Властелинства* (Трећи Трг & Сребрно дрво, Београд, 2022).

У рубрици *Боја и облик* објављен је текст Татјане Смиљанић: *Франкенштајн: жив је, жив!* – од модерног *Прометеја до још модернијег Одисеја*

Часопис за културу *Домети*, јесен-зима, 2023. година, двоброј 194-195

<https://www.biblioso.org.rs/ci/knjiga/dometi-0-1-2-3-4-5-6>

Рубрика *Датум* посвећена је манифестацији *Венац Лазе Костића 2023*, објављена су два текста Давида Кеџмана Даке: *Повеља Братиславу Р. Милановићу* и *Изрон у светлост или: пре него што све залије море* (О лирским вртложницима Братислава Р. Милановића од првенца „Јелен у прозору” (ДОБ, 1975) до збирке „Плава медуза”, (Српска књижевна задруга, 2022)), потом текст Саше Радојчића *Амалгам мита и историје* и *Беседа* поводом награде „Венац Лазе Костића“ и пет песама Братислава Р. Милановића.

Рубрика *Реч* доноси поезију Дарка Цвијетића, Данице М. Савић, Светлане Ђук Ђекић, Анђелка Заблаћанског, Марије Ковачевић, Небојше Лапечевића, Владимира Кирда Болхорвеса, Надице Гајовић и приче Дејана Мака, Александра М. Арсенијевића и Вука Вучковића.

Рубрика *Именик* посвећена је Дубравки Угрешић (1949 – 2023) и о њеном стваралаштву писали су Жарка Свирчев *Перо абе багај*, Тихомир Брајовић: *Постјугословенски синдром у романима Дубравке Угрешић* и Саша Ћирић *О вештицама и лисицама*

Гојко Божовић приредио је рубрику *Тема* у којој је писао о књижевној радионици *Arlemm* коју је водио у Ариљу. У оквиру рубрике објављене су приче Милене Благојевић и Милице Ђорђевић и песме Александре Гајовић, Ђорђа Матовића, учесника радионице.

У рубрици *Есеј* објављени су радови Кристијана Е. Векоња (*Пост*) апокалипса као последица природне катастрофе у књижевности (део докторске дисертације „Постапокалиптични обрасци у англо-америчкој књижевности и популарној култури”) и Златоја Мартинова *Петар Марчевић и његово дело*.

Рубрика *Вредновања* доноси текстове *Кома* Бранка Ђурчића о роману Ана Марије Грбић *Мртви на додир* (Геопоетика, Београд, 2022), *Понекад треба измислити свијет испочетка*

Адриане Дондо о збирци поезије *Змијштак* (Архипелаг, Београд, 2022) Тање Ступар Трифуновић, *Отварање Каледоскопа* Марине Аврамовић о роману *Ходочашће у содому* (Службени гласник, 2022) Јовице Аћина, *Слободно проклизавање прстију* Маријане Јовелић о поеми Бирсена Џанковић *Сингуларитет* (Нови Пазар, Едиција Сент, 2023) и *Исто то, само мало другачије* Јелене Лалатовић о роману Филипа Грбића *Канон потиштеног ума* (Београд, Вулкан, 2023).

Књижара

Књижара је отворена у новембру 2016. године и налази се у згради Библиотеке у улици Краља Петра I број 11. У својој понуди има издавачку продукцију наше библиотеке – монографске публикације и часопис *Домети*. У комисионој продаји доступна су издања разноврсних издавачких кућа из Србије. Књижара нуди и услуге читавања електронских докумената, штампања, фотокопирања и корицења.

Од 24. фебруара 2020. године Књижара послује у адаптираном и знатно функционалнијем простору са улазом из улице Аврама Мразовића.

Од маја 2022. године омогућена је и онлајн куповина наших издања преко веб странице Књижаре <https://www.knjizarakb.rs/>.

Верица Тирић и Катица Плетл, запослене у књиговезници, су упоредо радиле као продавци у Књижари, што је подразумевало послове везане за продају – издавање фискалних рачуна и вођење Књиге евиденције продаје. Такође су учествовале у редовним и ванредним пописима комисионе робе и наших издања.

Наташа Плавшић, виши дипломирани библиотекар на Одељењу за набавку и обраду библиотечко-информационе грађе обављала је послове везане за делатност трговине – комуницирање са комитентима (издавачима), набавку, пријем и задужење робе са пратећим документима, састављање пријемно-евиденционих листова комисионе робе, унос артикала и продајне вредности у ПЕНпос апликацију, одјаву продате комисионе робе, нивелацију цена, попис и поврат робе, састављање спискова допуне наслова, вођење Фејсбук стране Књижаре, додавање нових издања наше библиотеке у асортиман Књижаре и Онлајн књижаре. Такође, обављала је сву комуникацију са купцима у вези продаје наручених артикала преко Онлајн књижаре, као и организацију доставе наручене робе.

Књиговезница

Бавећи се пословима из делокруга заштите библиотечко-информационе грађе, запослени у књиговезници су укоричили 794 примерка књига, 105 свесака новина и часописа и 5 повеља.

У књиговезници се фотокопира библиотечко-информациона грађа и библиотечка административна документација. Књиговезничарке су велик део 2023. године провеле радећи у књижари која се налази у приземљу библиотечке зграде. Такође, биле су ангажоване на пословима годишњег инвентара и на дистрибуцији библиотечких издања, књига и часописа *Домети*.

Књиге на кућну адресу

Библиотечка услуга, покренута 2017. године, намењена је особама старије животне доби, особама које су слабије покретне или непокретним лицима. Осим ношења књига на кућну адресу грађана, књиге се носе и у Геронтолошки центар Сомбор.

Од 22. новембра за ову услугу обезбеђен је нов бицикл, *Библиобајс* – поклон компаније Carriolo.

Аудио-књиге – Нова услуга Градске библиотеке

Од маја месеца на Позајмном одељењу доступна је нова библиотечка услуга – позајмица аудио- књига путем платформе „Књигаприча“. Аудио-књиге доступне су за наше кориснике на платформи „Књигаприча“ (<https://knjigaprica.com>). На платформи се налазе: едукативне књиге, лектире, белетристика, популарна психологија као и светски класици.

Чланови библиотеке, платформи могу приступити са корисничким налогом и шифром које ће по захтеву добити у Библиотеци или путем имејла позајмног одељења.

Програмски садржаји

Бројни програми организовани су у 2023. години.

Поводом дана града Сомбора и 182. годишњице рођења Лазе Костића, у четвртак 16. фебруара 2023. г. представљена је у Великој Сали здања Жупаније у Сомбору монографија Милана Степановића „Како је настала песма 'Santa Maria della Salute' Лазе Костића“. У њој су сажето приказани личност и живот Лазе Костића, његов књижевни и друштвени рад, као и прилике у којима је живео и деловао, а потом се, скидајући слој по слој историјске патине, књига наглашено бави свим димензијама настанка Костићеве последње и најзнаменитије песме „'Santa Maria della Salute'“. У програму су учествовали: Јована Миљевић, помоћница градоначелника, Милан Степановић, др Наташа Гојковић и Наташа Туркић.

Књижевни портрет Андрије Радуловића црногорског песника, организован је 22. фебруара на Дечјем одељењу. У програму су учествовали: Андрија Радуловић, песник, Саша Радојчић, песник, Бранислав Зубовић, главни уредник часописа Траг из Врбаса, и Наташа Туркић, директорица.

Представљање књиге *Унутрашње море* Данице Вукићевић, добитнице НИН-ове награде, организовано је 3. марта 2023. године. У програму је уз ауторку учествовала и др Жарка Свирчев, књижевна критичарка и чланица НИН-овог жирија.

У препуној Великој сали Културног центра *Лаза Костић*, Крешимир Мишак, новинар, аутор и водитељ познате ТВ емисије „На рубу знаности“, писац, музичар, је у суботу, 4. марта 2023. године одржао предавање на тему *Трансхуманизам*.

У марту су организована и два програма на којима је представљено стваралаштво наших суграђана. Представљање књига наше суграђанке Гордане Блануше (7. марта), која је објавила шест романа *Могло је бити, Моћ љубави, Шаптачица, Агапе, Кључ бесмртности* и *Каледоскоп живота*, док је 15. марта уприличено представљена збирке поезије *Ненаписано писмо* и изложба дела Здравка Боројевића.

Поводом Светског дана поезије, који се обележава 21. марта, Градска библиотека „Карло Бијелички“ и Народно позориште Сомбор, организовали су „Хуманитарно вече поезије Марка Милошевића“. На самом почетку програма све присутне поздравили су Наташа Туркић, директорка Библиотеке и Тамара Савовић, председница Удружења жена „Сомборске снајдерке“. У току програма, своје стихове казивао је и књижевник Рајко Бабић. Сав приход од продаје карата и књига, 35.000,00 динара, уплаћен је на рачун Удружења жена *Сомборске снајдерке*.

Збирка песама *Седи, ујешће те камен* Горице Радмиловић представљена је 7. априла, а на промоцији збирке, уз ауторку, говориле су др Драгана В. Тодоресков, књижевна критичарка, Јасмина Топић, песникиња и Ивана В. Јовановић, глумица.

Прва књига у едицији Домети збирка прича *Хангар за снове* Дарка Тушевљаковића представљена је 13. априла. Књига је објављена крајем 2022. годину у издању ГБКБ у новоустановљеној Библиотеци *Домети*.

Поводом Светског дана књиге и ауторских права, 21. априла, приређен је програм „Путеви Јовице Аћина“. Књижевни сусрет био је посвећен стваралаштву Јовице Аћина с акцентом на књигу изабране прозе „Писани путеви“, објављене у издању Библиотеке поводом награде *Вељкова голубица 2020. године*. Писца и његово дело представио је књижевни критичар Милета Аћимовић Ивков, председник жирија за доделу награде *Вељкова голубица*.

Два добитника престижне Вибове награде, која се додељује младим писцима за допринос у области сатире, Јован Зафировић и Јелена Вукелић, своје афоризме представили су сомборској публици 26. априла.

Програми у мају започели су 10. маја промоцијом књиге са хуманитарним карактером. Наиме, Мирко Палфи одрекао се прихода од продаје књига *Моје приче* и *Наша писма* које су овом приликом представљене. Прикупљен новац донирао је Школи за основно и средње образовање са домом *Вук Караџић*.

Потом је одржан *Сомборски књижевни фестивал* 12. и 13. маја у Легату Мирослава Јосића Вишњића.

Моника Маширевић, индолог, путописац и номад 21. века одржала је предавање *Намасте, Индијо* у уторак, 16. маја.

Промоција књиге *Цез фаце* Војислава Пантића, одржана је у петак, 19. маја. Са Војиславом Пантићем, цез критичаром, о књизи, великанима светске и домаће цез сцене и цез фестивалима разговарао је Синиша Каралић. У оквиру програма наступио је сомборски бенд *The Hat Matters*.

Зоран Кнежев, хроничар, новинар, публициста и књижевник из Новог Сада, 23. маја представио је књиге *Војводина: казивања и сећања* и *Успомене из Новог Сада*.

У јуну поред књижевне манифестације Дан Лазе Костића, представљен је први роман, након бројних објављених песничких и теоријско-критичких књига, *Дечак са Фанара*, нашег уваженог суграђанина Саше Радојчића (2. јуна).

Промоција песничке збирке *Ритуал пред спавање* Катарине Пантовић одржана је у понедељак, 12. јуна. Истог дана започеле су пројекције филмова у оквиру 17. турнеје Филмског фестивала Слободна зона. Приказано је три филма 12, 13. и 14. јуна.

Током лета организоване су летње радионице за децу на Дечјем одељењу и отворен је Омладински кутак у оквиру Позајмног одељења за одрасле. На самом концу августа одржана је манифестација Поезија вином обојена.

Изложба *80 година Малог принца* отворена је 1. септембра 2023. године, у Градском музеју Сомбор. Изложбу чини преко сто различитих издања књиге *Мали принц* из приватне колекције Жане Ђатовић, библиотекарке Градске библиотеке "Карло Бијелицки" и дечјих радова насталих током радионица *Лето са Малим принцом*. Ауторка поставке је Ерика Вујић. На отварању изложбе говорили су Давид Фирањ, директор Градског музеја, Наташа Туркић, директорка Библиотеке, Анђелија Пругинић, библиотекарка и Жана Ђатовић, библиотекарка. Изложбу је током четрнаест дана, колико је била отворена, видело преко 900 људи.

Недуго затим, 7. септембра, у организацији наше установе и Заједнице матичних библиотека Србије, свечано је отворен стручно-научни скуп Библионет на тему Деца и млади: библиотеке за нове генерације. Радни део скупа, трајао је два дана, и одвијао се у Народном позоришту Сомбор.

Изложбе слика насталих на уметничкој колонији *Колут Мандић*, отворена је 22. септембра Ова колонија дуже од три деценије окупља истакнуте уметнике из земље и иностранства. На изложби заступљени су савремени српски сликари и уметници из Русије, Грчке, Бугарске, Узбекистана и Црне Горе.

Промоција књиге Марка Поповића *NEXT LEVEL* (Прометеј, 2023) одржана је у четвртак, 28. септембра.

Промоција књиге нашег суграђанина Душка П. Секулића *Приче из бонсаи врта* (Алма, 2023) одржана је у суботу, 7. октобра 2023. године, са почетком у 18.00 часова, у сали Дечјег одељења Градске библиотеке. У програму су поред аутора учествовали: Наташа Гојковић и Предраг Ђурић, модераторка је била Тамара Стојковић, новинарка.

Промоција романа *Рејон 24* Бориса Џинића одржана је у петак, 13. октобра 2023. године, у 18.00 часова, у сали Дечјег одељења Градске библиотеке "Карло Бијелицки". У програму су учествовали: Борис Џинић, аутор, др Кристијан Векоњ, филолог и Тамара Стојковић, модератор.

Књижевни салон одржан је у среду, 25. октобра, у Градској библиотеци "Карло Бијелицки". Представљен је зборник радова *Дани хрватске књиге и ријечи Storytelling* и издавачка делатност "Од Дана до Дана". На почетку програма обратила се Наташа Туркић, директорка Библиотеке. Зборник је представила Катарина Челиковић, уредница издања, а Анђелија Пругинић, библиотекарка Сомборске библиотеке говорила је о раду *Од приче до сликовнице*, који је заједно са Гораном Копоран представила на прошлогодишњем скупу у Суботици.

Представљање књиге „Културно памћење тршћанских Срба“ др Миле Михајловић, одржано је 3. новембра у Свечаној сали Скупштине града Сомбора. Уз ауторку др Милу Михајловић, говорио је Урош Бузацић, дипломирани библиотекар и историчар, а програм је водила Наташа Туркић, директорка библиотеке. Вече је улепшао наступ ученика Музичке школе *Петар Коњовић*.

Промоција наслова Љиљане Бановић, одржано је у уторак, 7. новембра 2023. године, док 15. новембра представљен зборник „*Опседнуте ведрине Душана Радића*”.

У сарадњи са Подружницом Западнобачког округа Библиотекарског друштва Србије организовано је представљање књиге **Јасмине Нинков *Нова библиотека – иновативност и социјална улога библиотека***. Књига је објављена у издању Интернет клуба Љиг и Педагошког факултетета Сомбор.

Конкурс *Голуб*, за необјављен рукопис прве књиге, расписан је у јуну, резултати конкурса објављени су у августу. Конференција за медије на којој је уручена награда Оливери Марић за збирку прича *Макулатура десетице*, организована је 29. децембра.

Гостовања:

- Наше издање, збирку поезије *Последњи покушај самоодбране* Неде Радосављевић, победнице на конкурс за едицију *Голуб*, представили смо у њеном родном граду Јагодини, 25. априла.
- Изложба *Тад моја вила преда ме грану* аутора Милана Степановића гостовала је у Библиотеци града Београда. Изложба је отворена 25. маја 2023 године.
- Изложба *80 година Малог принца* гостовала је у Тузли и Апатину.
- У удружењу Слепих Сомбор и Основној и средњој школи са домом Вук Караџић, презентовали смо нову услугу: аудио књиге.

Програми народних књижница и читаоница у селима

У стационираним библиотечким огранцима у 14 села на подручју града Сомбора организовано је и одржано 18 радионица и групних организованих посета уприличених ради колективног уписа млађе деце и њиховог упознавања са библиотеком и књижним фондом који им стоји на располагању. Ови садржаји имали су укупно **493** посетиоца (Алекса Шантић – 2 радионице; Бездан – 1 посета; Светозар Милетић – 4 посете; Станишић – 2 посете; Стапар – 2 радионице; Телечка – 2 посете; Кљајићево – 4 посете; Чонопља – 1 посета).

Манифестације

Сомборски књижевни фестивал

Осми Сомборски књижевни фестивал одржан је 12. и 13. маја у организацији Градске библиотеке „Карло Бијелички“ и Удружења грађана Сомборски књижевни фестивал, уз подршку Града Сомбора, Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама.

У петак, 12. маја, уприличено је свечано отварање на којем су се публици обратили Наташа Туркић, директорка Библиотеке, и директорка Фестивала, Тамара Бабић. Након отварања уследила је додела награде на конкурс за другу књигу аутора млађих од тридесет и пет година, која се састоји из штампања награђеног рукописа и дипломе. Ове године награђена је збирка песама Баштенски кревети Тијане Саватић која се представила публици читањем неколико песама из збирке.

Гости првог дана фестивала били су Огњенка Лакићевић и Бојан Бабић, који су се сомборској публици представили читањем и разговором са Драганом Бабићем. Они су говорили о свом стваралаштву у време пандемије, почецима, наградама и очекивањима везаним за наредна дела. Уз то, они су се представили као писци који повезују више

различитих утицаја, од музике до популарне културе, а такође су поменули позицију младих писаца и односу своје генерације са ранијим и каснијим нараштајима.

Гости другог дана фестивала, 13. маја, били су песници и прозаисти Ана Марија Грбић и Дејан Алексић, а они су, након читања својих дела, у разговору са Тамаром Бабић говорили о својој генерацији, наградама, критичко-уредничком ангажману и односу са другим ауторима. Уз то, као аутори са богатим песничким опусом који су се у протеклим годинама остварили и као приповедачи и романописци, они су поредили процес стварања поезије и прозе, награде за одређене видове писања и утицај фестивала на рецепцију и афирмацију нових аутора.

Овогодишњи Сомборски књижевни фестивал одржан је у Легату Мирослава Јосића Вишњића.

Дан Лазе Костића

Песник Братислав Р. Милановић (1950), је овогодишњи добитник великог књижевног признања Песничке повеље „Венац Лазе Костића“. Награда је установљена пре једанаест године, има подршку Града Сомбора, а о њој брину сомборска Градска библиотека „Карло Бијелички“ и Удружење грађана „Раванградско пролеће“. Додељује се на манифестацији „Дан Лазе Костића“ у Сомбору, 3. јуна, на дан када је Костић 1909. године у Будимпешти довршио последњу строфу своје најпознатије песме „Santa Maria della Salute“, међу најлепшим лирским остварењима у српској поезији. Одлуку да Повељу „Венац Лазе Костића“ за 2023. годину добије Братислав Р. Милановић једногласно је донео трочлани жири који је радио у саству Радомир Андрић, прошлогодишњи добитник, Горан Малбаша, компаратиста и библиотекар, и песник и књижевни критичар Давид Кецман Дако (председник). Пригодна свечаност и додела признања одржана је у суботу, 3. јуна, у простору Легата „Мирослав Јосић Вишњић“ који се налази под кровом сомборске библиотеке. Чула се том приликом реч Аните Стојаков, већнинице за културу и образовање Града Сомбора, Наташе Туркић, директорике Библиотеке из чијих је руку Милановић примио признање, Горана Малабаше, који је казивао слово о лауреату, и Давида Кецмана Даке слово о значајкама Милановићевог лирског концепта који развија од првих песничких књига „Јелен у прозору (1975), „Клатно“ (1880) и „Неман“ 1987), све до збирки „Писма из прастаре будућности“ (2021) и „Плава медуза“ (2022). Награђени песник је казивао беседу о Лази Костићу и избор из своје поезије.

Поезија вином обојена

Удружење грађана „ИНФОРМА“ Сомбор у сарадњи са Градском библиотеком „Карло Бијелички“ Сомбор организовали су вече посвећено поезији, 26. августа. На самом почетку програма све присутне поздравили су Вук Вујко и Наташа Туркић.

Након реализованог конкурса за најлепше песме у којима се спомињу вино и љубав, штампана је збирка поезије „Поезија вином обојена 3“ у коју су ушле песме које су прошле селекцију жирија конкурса. Према одлуци жирија, који је радио у саставу: Саша Радојчић, Горан Малбаша и Драган Бабић додељене су награде: првонаграђена песма *У винограде* Силване Маријановић, другонаграђена песма *За мој имендан* Иване Миланков и трећенаграђена песма *У одсуству* Оливере Марић. Додељена је и једна посебна награда за песму *Вино и вода* Александра Габона.

Награђене песме читао је Бобан Ђорђевић, глумац, у музичком делу програма наступили су Александар Токовић и Јасна Васић, а о вину и поезији казивала је професорка у пензији Мила Ђатовић.

Током програма, Анита Стојаков, већница за културу и образовање обратила се присутнима, наглашавајући значај оваквих културних иницијатива за град и уметност уопште.

Програм је организован под покровитељством Града Сомбора.

Подунавски дан Јаноша Херцега

Национални савет Мађарске националне мањине је на заседањима у мају и јулу ове године донео одлуку да је књижевна манифестација *Подунавски дан Јаноша Херцега*, коју под покровитељством Града Сомбора организује Градска библиотека *Карло Бијелички* од националног значаја међу професионалним и аматерским манифестацијама у Војводини.

Манифестација "Подунавски дан Јаноша Херцега" одржана је у петак, 27. октобра у Градској библиотеци "Карло Бијелички" под покровитељством града Сомбора.

Књижевну награду Херцег Јанош, за трајно животно дело, уручила је Наташа Туркић, директорица Градске библиотеке лауреату Тезеу Бордашу. Награда је уметничко дело академског вајара Петера Мраковића, а добротвор награде ЗР Пеле из Сивца.

У наставку програма са лауреатом о његовом стваралаштву разговарали су чланови жирија Тимеа Ј. Могер и др Иштван Шилинг.

„75 годишњи Тезе Бордаш достојни је наследник Јаноша Херцега у раду мађарских часописа и у издаваштву мађарске књижевности у Војводини. Посвећени је новинар, уредник и књижевник, који је као литератор веран свом завичају, и због тога му се додељује Књижевна награда Херцег Јанош за ову годину " образложио је др. Иштван Шилинг.

Сарадња са установама, удружењима и невладиним организацијама

И у 2023. години настављена је сарадња са Педагошким факултетом у Сомбору. Пракса студената реализована је у пролећном и јесењем семестру. Студенти, смера библиотекар-информатичар, у склопу своје наставе долазили су на одељења библиотеке и запослени су их укључивали у рад.

У сарадњи са Народним позориштем Сомбор организован је програм поводом Светског дана поезије. Народно позориште Сомбор уступило је простор за одржавање Библионета.

Градски музеј Сомбор уступио је простор за организовање изложбе *80 године Малог принца*. У сарадњи са Заједницом матичних библиотека Србије у Сомбору је организован стручно-научни скуп *Библионет* у септембру. *Књижевни салон* организован је у сарадњи са Заводом за културу војвођанских Хрвата.

Манифестација *Ноћ књиге*, реализована је у јуну и децембру у сарадњи са ИК *Лагуна*.

Настављена је сарадња са општом болницом *Др Радивој Симоновић* (акција *Бибитека*), УГ *Уметнички студио*, *Клубом љубитеља стрипова*, *Филмским фестивалом Слободна зона*, *ПЕБ центром*, УГ *Урбани Шокци*, *Удружење слепих и слабовидих*, Туристичком организацијом града Сомбора, УГ *Норма*...

Наша установа уступила је салу Дечјег одељења за потребе реализације различитих програма бројним установама, удружењима и организацијама: Савез слепих и слабовидних (8. март), Клуб љубитеља атрипова (изложба македонског стрипа, 15. мај), УГ *Урбани шокци* (О шокцима је рич, 27. мај), Филгуд фестивал (28. и 29. јул), Сомборски едукативни центар (12. август – дан младих), Малац генијалац (18, 22, 25 и 29. августа), Excalibur (30. септембар), Пан аритметика (4. октобар), Фестивал менталног здравља (17. октобар), УГ Буњевачко коло (6. новембар, 6. децембар - Микулаш), Друштво за борбу против дијабетеса Сомбор (14. новембар), центар ПЕБ (Промоција СОлиста, 27. новембар), УГ Уметнички студио (Отварање изложбе, 19. децембар).

- **Сарадња са Националним саветом мађарске националне мањине**

Национални савет мађарске националне мањине обезбедио је средства којима је омогућено пружање библиотечких услуга на мађарском језику у Градској библиотеци „Карло Бијелички“, односно да библиотекарка са знањем мађарског језика буде запослена у Градској библиотеци на Позајмном одељењу за одрасле у пуном радном времену.

Национални савет мађарске националне мањине и фондација „Бетлен Габор“ донирали су нашој библиотеци лаптоп рачунаре и публикације на мађарском језику у вредности од милион динара.

Инвестициони радови

Завршен је део обимних инвестиционих радова на згради Дечје библиотеке. Средствима Покрајинске владе урађена је реконструкција крова. Средствима Града Сомбора уређена је фасада и замењена спољна столарија. На самом улазу у зграду постављен је беџатон, урађена је репарација степеништа и плочице су замењене каменом. Потребно је обезбедити средства за неопходан наставак радова, односно унутрашње радове (молеро-фарбарски радови, нивелација подова и замена подних облога, климатизација, замена мобилираја, набавка савремене технолошке опреме).

Финансирање текућих инвестиција и програма јавних радова

Уз средства оснивача Библиотека је у конкурсима у државним институцијама и фондацијама обезбедила средства за даље уређење и опремање Библиотеке и послове дигитализације кроз програме Јавних радова.

- Национална служба за запошљавање 455.941,80 динара *Пројекат јавни радови Сомборски дигитални репозиторијум*
- Министарство културе и информисања 547.000,00 динара Заштита дела раритетних књига Градске библиотеке „Карло Бијелички“ у Сомбору
- Министарство културе и информисања 150.000,00 динара *Часопис за културу Домети*
- Министарство културе и информисања 18.899,99 динара *Откуп публикација*

- Покрајински секретаријат за културу и јавно информисање и односе са верским заједницама 200.000,00 динара *Часопис за културу Домети*
- Покрајински секретаријат за културу и јавно информисање и односе са верским заједницама 100.000,00 динара *Сомборски књижевни фестивал*
- Покрајински секретаријат за културу и јавно информисање и односе са верским заједницама 100.000,00 динара *Суфинансирање матичне делатности*

Управни и Надзорни одбор библиотеке

У протеклој 2023. години на седницама Управног и Надзорног одбора Библиотеке разматрана су важна питања, и донете су значајне одлуке:

Управни одбор Градске библиотеке „Карло Бијелички“

- Избор - предлог кандидата за директора Градске библиотеке „Карло Бијелички“ Сомбор;
- Усвајање Плана јавних набавки за 2023. годину;
- Усвајање Правилника о поклонима запослених у Градској библиотеци „Карло Бијелички“ Сомбор;
- Предлог Централне комисије за отпис;
- Разматрање и усвајање Извештаја о раду Градске библиотеке „Карло Бијелички“ за 2022. годину;
- Разматрање и усвајање финансијског извештаја и финансијских показатеља Градске библиотеке „Карло Бијелички“ за 2022. годину;
- Усвајање Извештаја Централне пописне комисије Градске библиотеке „Карло Бијелички“ Сомбор о извршеном попису за 2022. годину;
- Извештавање Управног одбора у утрошеним сопственим средствима за 2022. годину;
- Усвајање предлога Плана рада Градске библиотеке „Карло Бијелички“ за 2024. годину ;
- Усвајање предлога финансијског плана за 2024. годину и и предлог пројекција финансијских показатеља трогодишњих планова рада;
- Усвајање Записника са 5. телефонске седнице Управног одбора;
- Разматрање и усвајање нове чланарине Градске библиотеке „Карло Бијелички“ Сомбор;
- Разматрање и усвајање I измене Правилника о накнадам трошкова и примањима запослених у ГБКБ Сомбор;
- Усвајање Плана рада Градске библиотеке „Карло Бијелички“ Сомбор за 2024.годину, финансијског плана за 2024. годину и пројекције финансијских показатеља трогодишњих планова рада;
- Разматрање и усвајање Правилника о управљању сукоба интереса и понашању запослених у спречавању сукоба интереса у Градској библиотеци „Карло Бијелички“ Сомбор;

- Предлог Плана јавних набавки за 2024. годину (набавке на које се не примењује Закон о јавним набавкама);
- Обавештење о формирању Комисије за попис имовине и обавеза за 2023.годину;
- Обавештење Управног одбора о правоснажној пресуди Апелационог суда у Новом Саду (ГЖ1 1698/2023 од 8.11.2023.године).

Надзорни одбор Градске библиотеке „Карло Бијелички“

- Разматрање и усвајање Извештаја о раду Градске библиотеке „Карло Бијелички“ за 2022. годину;
- Разматрање и усвајање финансијског извештаја и финансијских показатеља Градске библиотеке „Карло Бијелички“ за 2022. годину;
- Усвајање Извештаја Централне пописне комисије Градске библиотеке „Карло Бијелички“ Сомбор о извршеном попису за 2022. годину;
- Извештавање Надзорног одбора о спроведеним јавним набавкама у 2022. години;
- Састављање Извештаја о раду Надзорног одбора за 2023.годину;
- Обавештење Управног одбора о пресуди Апелационог суда у Новом Саду (ГЖ1 1698/2023 од 8.11.2023.године).

Наташа Туркић, директорица
Градске библиотеке *Карло Бијелички*